

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030

COM(2014) 15 final

(2014/C 424/06)

Poročevalka: **Ulla SIRKEINEN**

Evropska komisija je 8. maja 2013 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030

COM(2014) 15 final.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 22. maja 2014.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 499. plenarnem zasedanju 4. in 5. junija 2014 (seja z dne 4. junija) s 198 glasovi za, 23 glasovi proti in 13 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO ugotavlja,

- da je namen sporočila Komisije zagotoviti bolj zanesljivo podnebno in energetske politiko;
- da sporočilo ustrezno upošteva obsežne spremembe in izkušnje, pridobljene po sprejetju politik EU za obdobje do leta 2020, ter
- da je tudi zaradi nedavnih ugotovitev Medvladnega foruma o podnebnih spremembah zdaj še toliko bolj primeren trenutek za oblikovanje podnebne in energetske politike EU.

1.2 EESO podpira:

- predlog, da se določi cilj 40-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030, saj je to v skladu s sicer še vedno ambicioznim ciljem, da se delež emisij do leta 2050 zmanjša za 80–95 %;
- predlog, da se določi skupni cilj za dosego vsaj 27-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov, pri čemer v nasprotju s predlogom Komisije meni, da je treba določiti posamezne nacionalne cilje;
- namero Komisije, da po izvedbi ocene sedanjih ukrepov v tem letu predstavi nove predloge o energetske učinkovitosti, ter
- predlog za nov iterativni postopek upravljanja.

1.3 EESO priporoča:

- uporabo stroškovno najbolj učinkovitih ukrepov pri izvajanju politik, da se zmanjšajo škodljive posledice in zaščitijo najbolj ranljivi uporabniki energije;
- razmislek o oblikovanju sektorskih ciljev na področju energetske učinkovitosti, npr. v gradbenem sektorju, da se stroškovno učinkovito izkoristi ogromen potencial tega najbolj obetavnega načina izpolnjevanja ciljev energetske politike;

- razvoj metod za pripravo in izvajanje predlaganih nacionalnih načrtov z dejansko vključitvijo civilne družbe ter obvezno posvetovanje s sosednjimi državami pred sprejetjem nacionalnih odločitev z daljnosežnimi posledicami;
- odločno usmeritev k oblikovanju prave evropske energetske skupnosti z uskladitvijo nacionalnih načrtov, zlasti za zagotovitev zanesljive oskrbe EU z energijo;
- odločno ukrepanje za zmanjšanje zelo velike odvisnosti EU od energije iz nezanesljivih virov, med drugim z določitvijo zavezujočih nacionalnih ciljev za večjo uporabo obnovljivih virov energije;
- okrepitev pomoči državam, ki sodelujejo v okviru evropske sosedске politike, pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo;
- več obveščanja o načrtih za pospešeno ukrepanje v sektorjih, ki niso vključeni v sistem za trgovanje z emisijami (ETS), zlasti v prometnem in kmetijskem sektorju ter sektorju rabe zemljišč;
- več obveščanja o napredku pri ustvarjanju zelenih delovnih mest;
- zagotavljanje ustreznih ukrepov za preprečevanje selitve virov CO₂ v energetske intenzivnih panogah;
- odločno delovanje na področju inovacij in raziskav, kjer se zagotavljajo prave rešitve za izzive, v povezavi z ukrepi za spodbujanje proizvodnje opreme za nizkoogljično gospodarstvo, in zagotavljanje, da industrija z boljšim usposabljanjem doseže rezultate, ter
- umestitev mednarodnega razvoja na področju podnebni politik med najpomembnejše prednostne naloge ter povečanje pozornosti prilagajanju na podnebne spremembe. To pomeni, da je treba pri pogajanjih v okviru STO, pa tudi v okviru TTIP, zastopati legitimne interese tistih delov evropske industrije, ki so pod pritiskom mednarodne konkurence zaradi strožje evropske podnebne in energetske politike.

2. Uvod

2.1 Od marca 2008, ko je Evropski svet sprejel sklep o ciljih podnebne in energetske politike 20-20-20 do leta 2020, **se je veliko spremenilo**. Priča smo najhujši gospodarski krizi po vojni: v Evropi se je okrevanje šele začelo in je še vedno počasno. Drugi pomembni akterji niso sledili zgledu EU, ki je določila cilje in ukrepe za ublažitev podnebni sprememb. Z revolucijo plina iz skrilavca v ZDA se je spremenil energetski okvir, zlasti v sektorjih v ZDA, na katere vpliva sektor plina, s tem pa tudi ravnovesje na področju konkurence. Poleg tega so se cene energije na drobno v zadnjih nekaj letih v velikem delu EU hitro povečevale ter ogrozile konkurenčnost industrije in ranljive potrošnike. Najnovejši politični dogodki v Ukrajini pa so prav tako zelo jasno pokazali, kako pomembno je, da EU zmanjša svojo odvisnost od ruskih fosilnih virov energije. Na področju obnovljivih virov energije pa je tudi prišlo do naravnost revolucionarnega tehnološkega razvoja, s katerim postaja nizkoogljična proizvodnja energije vse cenejša. EESO v zvezi s tem poziva Komisijo, naj v večjem obsegu razširja svojo analizo, ki je pokazala, „da se stroški prehoda na nizkoogljično gospodarstvo ne razlikujejo bistveno od stroškov, ki bodo nastali v vsakem primeru zaradi potrebe po obnovi starajočega se energetskega sistema, rastočih cen fosilnih goriv in zagotavljanja skladnosti z veljavno podnebno in energetsko politiko“. „[Pričakuje se], da bodo stroški energetskega sistema do leta 2030 narasli na okoli 14 % BDP v primerjavi z 12,8 % BDP, kolikor so znašali leta 2010. Vendar pa bo precejšen del odhodkov, ki so bili prej namenjeni gorivom, preusmerjenih na inovativno opremo z visoko dodano vrednostjo, ki bo spodbujala naložbe v inovativne izdelke in storitve, ustvarjala delovna mesta in rast ter izboljšala trgovinsko bilanco Unije.“ Poleg tega so se v nekaterih državah članicah pojavile zanimive pobude decentralizirane proizvodnje energije na podlagi obnovljivih virov z neposredno udeležbo civilne družbe. Pri tem postaja jasno, da dejavna, neposredna vključitev državljanov, občin in regij v proizvodnjo energije odpira nove regionalne možnosti ustvarjanja dodane vrednosti, kar bistveno povečuje družbeno sprejemanje nove politike na področju podnebja in energije. In nenazadnje je vse bolj jasno, da je v tehnološkem vodstvu na področju obnovljivih virov energije velik gospodarski potencial ter da se regionalni razvoj in energetska politika lahko med seboj povežeta.

2.2 V zvezi s cilji, določenimi za leto 2020, je bil dosežen **znaten napredek**. Emisije toplogrednih plinov so se leta 2012 v primerjavi z letom 1990 zmanjšale za 18 %, zaradi do zdaj sprejetih ukrepov pa naj bi se do leta 2020 zmanjšale za nadaljnjih 24 % in do leta 2030 za 32 %. Delež energije iz obnovljivih virov pri končni uporabi energije je leta 2012 znašal 13 %, po ocenah Evropske komisije pa naj bi se do leta 2020 predvidoma povečal na 21 % in do leta 2030 na 24 %. Energetska intenzivnost gospodarstva EU se je od leta 1995 do leta 2011 zmanjšala za 24 %, čeprav se zdi, da okvirni cilj doseči 20-odstotno izboljšanje energetske učinkovitosti ne bo uresničen. To lahko delno pripišemo dolgotrajnemu upadanju gospodarske rasti, selitvi virov CO₂ in boljši energetski učinkovitosti.

2.3 Izzivi, ki so pred nami, pa so veliko resnejši in zahtevajo takojšnje ukrepanje. Mednarodni **forum za podnebne spremembe** (IPCC) je pred kratkim objavil dele svojega petega poročila o oceni, iz katerega je razvidno, da je kljub politikam za ublažitev posledic podnebnih sprememb raven emisij toplogrednih plinov na svetovni ravni najvišja doslej. Po mnenju IPCC bo samo z velikimi institucionalnimi in tehnološkimi spremembami ter znatnimi naložbami zagotovljena možnost, da se ne preseže omejitev globalnega segrevanja na 2 stopinji Celzija.

2.4 Evropski svet je leta 2008 sprejel **cilj, da se emisije toplogrednih plinov do leta 2050 zmanjšajo za 80–95 %**, v skladu z mednarodno zavezo, da se globalno segrevanje omeji na 2 stopinji Celzija. Komisija je predložila ustrezne načrte za področji podnebja in energije do leta 2050.

2.5 **EESO je dejavno podpiral** in pozorno spremljal odločitve o podnebni in energetski politiki EU ter njihovo izvajanje. Pripravljena so bila številna mnenja o s tem povezanih temah, tako mnenja na zaprosilo kot mnenja Odbora na lastno pobudo, vključno z mnenjem o mednarodnih pogajanjih o podnebjju⁽¹⁾, mnenjem o evropski energetski skupnosti⁽²⁾, mnenjem o stroških energije⁽³⁾ in mnenjem o energetski revščini⁽⁴⁾, pred kratkim pa tudi mnenje o tržno usmerjenih instrumentih za nizkoogljično gospodarstvo⁽⁵⁾.

2.6 To mnenje temelji na prejšnjih mnenjih in jih dopolnjuje. Tako kot druga mnenja EESO je kompromis med različnimi stališči. Nanaša se samo na sporočilo o okviru podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030⁽⁶⁾. EESO bo pripravil ločena mnenja o drugih delih svežnja ukrepov: reformi ETS⁽⁷⁾, sporočilu o cenah energije⁽⁸⁾, priporočilih glede plina iz skrilavca⁽⁹⁾ ter sporočilu o oživitvi industrije⁽¹⁰⁾.

3. Okvirni predlog Komisije

3.1 Komisija je na podlagi načrtov za podnebje in energijo do leta 2050, zelene knjige za javno posvetovanje in ocene učinka v okvirnem sporočilu o podnebni in energetski politiki do leta 2030, omenjenem v točki 2.8, predložila **svežen predlogov**.

3.2 Komisija predlaga **cilj 40-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov** v primerjavi z letom 1990. Sektorji, vključeni v ETS, bi morali glede na raven iz leta 2005 doseči 43-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, sektorji, ki niso vključeni v ETS, pa 30-odstotno zmanjšanje. Letni faktor, po katerem se znižuje zgornja meja dovoljenih emisij v ETS, se bo po letu 2020 s sedanjih 1,74 povečal na 2,2 %. Cilj za sektorje, ki niso vključeni v ETS, je treba za države članice določiti na skoraj enak način kot doslej.

⁽¹⁾ UL C 67, 6.3.2014, str. 145–149.

⁽²⁾ UL C 68, 6.3.2012, str. 15–20.

⁽³⁾ UL C 198, 10.7.2013, str. 1–8.

⁽⁴⁾ UL C 341, 21.11.2013, str. 21–27.

⁽⁵⁾ UL C 226, 16.7.2014, str. 1.

⁽⁶⁾ COM(2014) 15 final.

⁽⁷⁾ Mnenje EESO o sistemu EU za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (EESC-2014-00800-00-00-AC-TRA, še ni objavljeno v UL).

⁽⁸⁾ Mnenje EESO o cenah in stroških energije v Evropi (EESC-2014-01113-00-00-AC, glej stran 64 tega UL).

⁽⁹⁾ Mnenje EESO o raziskovanju ogljikovodikov s pomočjo hidravličnega lomljenja (EESC-2014-01320-00-00-AC-EDI, glej stran 34 tega UL).

⁽¹⁰⁾ Mnenje EESO Za oživitev evropske industrije (EESC-2014-00746-00-00-AC, še ni objavljeno v UL).

3.3 Komisija je predlagala cilj doseči **vsaj 27-odstotni delež energije iz obnovljivih virov** pri končni porabi energije v EU. Ta cilj je zavezujoč na ravni EU, ne bi pa bil določen za posamezne države članice, zato ni jasno, kdo bo odgovoren, če cilj ne bo izpolnjen. Delež energije iz obnovljivih virov v sektorju električne energije bi se do leta 2030 povečal s sedanjih 21 na 45 %.

3.4 Glede energetske **učinkovitosti ni** bilo predloženih **nobenih predlogov**. Do sredine leta 2014 bo pripravljena ocena izvajanja direktive o energetske učinkovitosti, na podlagi tega pa bodo obravnavani nadaljnji predlogi.

3.5 Komisija je predlagala **pre novo sistema za trgovanje z emisijami** ⁽¹¹⁾ z vzpostavitvijo rezerve za stabilnost trga in v zvezi s tem pripravila predlog sklepa.

3.6 Komisija je obravnavala tudi **konkurenco na integriranih trgih** in spodbujanje zanesljive oskrbe z energijo. Pripravila je ločeno sporočilo o **cenah energije** ⁽¹²⁾.

3.7 Predlagana je **nova metoda** upravljanja, ki temelji na nacionalnih načrtih.

3.8 Za boljšo oceno napredka je predlagan **širši nabor** kazalnikov.

3.9 Obravnavane so tudi ključne **dopolnilne politike**, kot so kmetijstvo in raba zemljišč, zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida (CCS) ter inovacije in financiranje.

3.10 Komisija na koncu na kratko predstavlja **mednarodni okvir** zmanjševanja emisij toplogrednih plinov.

4. Pripombe EESO na okvir politike do leta 2030

4.1 EESO pozdravlja sporočilo Komisije, saj je njegov namen še naprej zagotavljati **predvidljive** cilje podnebne in energetske politike. Stabilen in zanesljiv regulativni okvir, zlasti pa njegovo dosledno izvajanje, je predpogoj za dolgoročne odločitve in velike naložbe, ki so potrebne, da bo razvoj potekal v zeleni smeri.

4.2 Pomemben vidik predvidljivosti je sporočilo, da bodo bistveni deli **okvira** podnebne in energetske politike **do leta 2020** ostali nespremenjeni.

4.3 Vendar pa so v sporočilu prav tako **upoštevane obsežne spremembe**, ki so bile uvedene po sprejetju politike za obdobje do leta 2020. Kljub potrebi po predvidljivosti je treba zaradi spreminjajočih se mednarodnih razmer, nujne oživitve gospodarstva, izboljšanja konkurenčnosti in vse višjih stroškov energije obstoječe politike prilagoditi.

4.4 Globalno segrevanje dolgoročno zelo ogroža naš planet, blaginjo prihodnjih generacij in gospodarsko blaginjo na splošno. Že danes nas veliko stane. Prizadevanja EU je treba usmeriti v izpolnitev cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 80–95 % do leta 2050. **EESO podpira predlog Komisije, ki je določila cilj 40-odstotnega zmanjšanja emisij do leta 2030**, čeprav se zdi ta cilj **ambiciozen**. V skladu z oceno učinka, ki dopolnjuje sporočilo, bi zadostoval cilj 35-odstotnega zmanjšanja, da bi dosegli zastavljeni cilj za leto 2050.

4.5 Ko je bil leta 2008 določen cilj zmanjšanja emisij za 20 % do leta 2020 v primerjavi z letom 1990, so bile vrednosti emisij že 10 % nižje od vrednosti v izhodiščnem letu 1990. Zdaj se zdi, da bo do leta 2020 doseženo 24-odstotno znižanje, kar pomeni zmanjšanje deleža emisij za 14 % v 11 letih. **V desetih letih bi bilo treba nato doseči 16-odstotno zmanjšanje**, kar morda ne bo predstavljalo prevelikih težav glede na tehnološki napredek, zniževanje stroškov pri uvajanju obnovljivih virov energij in rast cen energije iz fosilnih virov. Vendar pa so se prizadevanja po letu 1990 precej zmanjšala zaradi upada gospodarske rasti in obsežnega prestrukturiranja v nekdanjih komunističnih gospodarstvih in uporabe kjotskih mehanizmov.

⁽¹¹⁾ COM(2014) 20 final.

⁽¹²⁾ COM(2014) 21 final.

4.6 Za uresničitev tega cilja kljub vsemu brez negativnih učinkov na druge – ekonomske in socialne – vidike trajnosti je zelo pomembno **zagotoviti najbolj stroškovno učinkovite izvedbene ukrepe**. Zato EESO pozdravlja, da Komisija ne določa več ciljev za sektor biogoriv, ki je eden od dražjih načinov za zmanjšanje toplogrednih plinov. To je priporočil že leta 2008⁽¹³⁾. V tem smislu bi bilo treba podrobno preučiti uporabo mehanizmov prilagodljivosti, ki bi jih bilo treba na predlog Komisije izključiti po letu 2020, in o tem obsežno razpravljati ter upoštevati ugotovljene težave in koristi globalne stroškovne učinkovitosti in razvoja mednarodnega sodelovanja na področju podnebja.

4.7 Politike bodo različno vplivale na posamezne gospodarske sektorje. Zato morajo biti ukrepi preudarno načrtovani in ciljno usmerjeni, da se **zmanjšajo škodljive posledice** in zaščitijo najbolj ranljivi uporabniki energije. Prehod na nizkoogljično gospodarstvo mora potekati pravično. Osrednjega pomena so usposabljanje, kakovostna delovna mesta in udeležba delavcev, morda pa tudi kompenzacijski ukrepi.

4.8 EESO prav tako **podpira predlog Komisije, da se določi skupni cilj pridobiti vsaj 27-odstotni delež energije iz obnovljivih virov**. Medtem ko se cilj 40-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov lahko obravnava kot pomemben signal podnebne politike, tudi za predvidena pogajanja v okviru COP 20/COP 21, pa je razvoj obnovljivih virov energije bolj cilj energetske politike, katerega namen je zmanjšati zdaj preveliko odvisnost od uvoza. Odbor kritizira dejstvo, da za države članice ni določena obveznost sprejetja zavezujočih nacionalnih ciljev. Popolnoma nerazumljivo je, kako bo Komisija brez posameznih nacionalnih ciljev nadzirala, zlasti pa po potrebi sankcionirala, nespoštovanje te ciljne vrednosti.

4.9 Izboljšanje **energetske učinkovitosti** je najbolj obetavna možnost za stroškovno učinkovito izpolnitev vseh ciljev na področju energetske politike: okoljskih in ekonomskih ciljev ter cilja zanesljive oskrbe z energijo. Potencial je znaten, vendar so potrebni koreniti ukrepi. EESO pričakuje, da bo Komisija predložila učinkovite ukrepe politike na podlagi ocene, ki jo bo izvedla v tem letu, ob upoštevanju številnih vprašanj, ki jih je treba obravnavati na tem področju. Upoštevati je treba izkušnje pri izvajanju obstoječega, pred kratkim sprejetega zakonodajnega okvira. Treba bi bilo razmisliti o ciljih za posamezne sektorje, zlasti da bi izkoristili velik potencial gradbenega in prometnega sektorja.

4.10 **EESO pozdravlja novo metodo upravljanja** z iterativnim postopkom za oblikovanje nacionalnih načrtov, ki jo je predlagala Komisija. Priprava teh načrtov bi lahko bila dobra priložnost, da se v obravnavo vprašanj na področju energetske politike vključijo ne samo zainteresirane strani, ampak tudi širša civilna družba, ki bi se zavezale tudi k njenemu izvajanju. Najpomembnejši element v predlogu je zahteva za **posvetovanje s sosednjimi državami**, ki bi moralo biti obvezno pred sprejetjem nacionalnih odločitev z možnimi daljnosežnimi posledicami za druge in bi lahko pomenilo odločen korak k pravi **evropski energetske skupnosti**. Z uporabo različnih nacionalnih virov in pristopov ter s tem različnih mešanic energetske virov bi lahko zagotovili stroškovno učinkovite regionalne sisteme in trge ter prispevali k uravnovešenosti, zadostnosti proizvodnje in zanesljivi oskrbi z energijo. EESO zato države članice poziva, naj podprejo učinkovit postopek upravljanja ter skupaj s Komisijo in civilno družbo določijo način njegovega izvajanja. Ta nova metoda upravljanja bi morala biti pregledna in vključevati civilno družbo, pri čemer bi bilo treba čim bolj zmanjšati dodatne upravne obremenitve za države članice.

4.11 Trajnost in diverzifikacija sta osrednja cilja pri uveljavljanju pravice držav članic, da **same določijo svojo mešanico energetske virov**. Zaradi upoštevanja obeh vidikov bo treba poleg uporabe drugih virov energije z nizkimi emisijami še naprej povečevati delež uporabe energije iz obnovljivih virov. S politikami EU ne bi smeli omejevati možnosti držav članic, da uporabljajo jedrsko energijo ali izkoriščajo domače vire energije, tudi nekonvencionalne pline, če to želijo.

4.12 Okrepiti je treba pomoč državam, ki sodelujejo v okviru evropske sosedne politike, pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo, pri čemer jim je treba omogočiti lažji dostop do ustreznih tehnologij in podpreti razvojne centre, ki so v teh državah specializirani za to področje.

⁽¹³⁾ UL C 198, 10.7.2013, str. 56.

4.13 V zadnjih tednih je bil izpostavljen problem zelo velike odvisnosti EU od fosilne **energije iz nezanesljivih virov**, zato se je treba temu nujno posvetiti. Potrebni so odločni ukrepi za diverzifikacijo virov energije, kot je opisano v točki 4.10, pri tem pa se je treba osredotočiti zlasti na dolgoročno razpoložljive vire, ki bodo povzročali čim manj emisij. Za diverzifikacijo virov oskrbe sta potrebna tudi pravi notranji energetski trg in skupna zunanja energetska politika.

4.14 EESO pozdravlja predlog o uporabi širšega nabora **kazalnikov**, s katerimi se lahko natančneje oceni napredek. Največja ovira za vzpostavitev pravega notranjega energetskega trga so še vedno nezadostne zmogljivosti za čezmejni prenos. Dosežke pri tem je najustrezneje oceniti s spremljanjem razlik v cenah med regijami in državami.

4.15 Komisija ima pomembno vlogo pri tem razvoju in mora zagotoviti **enake konkurenčne pogoje**, tako da ukine škodljive subvencije in preverja javne programe podpore⁽¹⁴⁾. To bi morale veljati tudi za podporne ukrepe v okviru sistema ETS za kompenzacijo v panogah, ki so zaradi posrednih stroškov podnebnih sprememb, tj. višjih cen električne energije, izpostavljene tveganjem za selitev virov CO₂. To kompenzacijo bi bilo treba zagotavljati v okviru vseevropskega sistema, da se prepreči izkrivljanje konkurence med državami članicami. EESO je pripravil ločeno mnenje o predlogu prenove ETS⁽¹⁵⁾. Na mednarodni ravni se mora Komisija zavzemati tudi za enake konkurenčne pogoje, kar pomeni, da je treba to vprašanje obravnavati pri pogajanjih v okviru STO, pa tudi v okviru TTIP.

4.16 Pomemben del nacionalnih energetskih načrtov so politike za **sektor, ki ni vključen v ETS**. Še posebej pomembna sta prometni sektor in sektor ogrevanja. EESO je že večkrat predstavil svoje stališče do politike o biogorivih in opozarja na mnenja, ki jih je v zvezi s tem sprejel⁽¹⁶⁾.

4.17 Pomembno vlogo pri blažitvi podnebnih sprememb bosta imela **kmetijstvo in raba zemljišč**, vendar sta pri politikah na tem področju potrebna poglobljena analiza in razmislek. Trajnostna proizvodnja biomase v kmetijstvu in gozdarstvu prispeva k diverzifikaciji energetskih virov. Če naj se spremembe pri rabi zemljišč upoštevajo v ciljih za sektorje, ki niso vključeni v ETS, bi bilo treba v celoti odšteti neto povečanje gozdnih ponorov ogljika.

4.18 V sporočilu prav tako niso na voljo **informacije o napredku pri ustvarjanju novih zelenih delovnih mest**, kar je bil pomemben cilj pri določanju ciljev 20-20-20. Dosedanje študije kažejo nevtralen oziroma zelo majhen pozitiven neto učinek na zaposlovanje, medtem ko se bo struktura delovnih mest korenito spremenila.

4.19 V EU verjetno že poteka obsežna preusmeritev k **okolju prijaznejšim obstoječim dejavnostim**, kar na primer dokazuje veliko večja energetska učinkovitost v proizvodnih panogah. Energetsko intenzivne industrije so se bile do zdaj sposobne odzivati na podnebne izzive in izboljšati svojo učinkovitost, ker pa so bile številne možnosti že izkoriščene, je treba v prihodnje še resneje upoštevati tveganje za selitev virov CO₂.

4.20 Številne **energetsko intenzivne industrijske** panoge v Evropi konkurirajo na odprtih globalnih trgih, nimajo pa se možnosti enostransko odločiti, da pri svojih cenah upoštevajo dodatne stroške, zato obstaja tveganje selitve virov CO₂. Te panoge so pogosto tudi na svetovni ravni najbolj energetsko učinkovite in učinkovite glede CO₂. V tem primeru bi lahko selitev virov CO₂ privedla celo do povečanja emisij na svetovni ravni. Politike EU zato ne bi smele povzročiti neposrednega ali posrednega povečanja stroškov energije v teh panogah, ali pa bi morale predvideti jasne določbe za izravnavo teh višjih stroškov. S predpisi za preprečevanje selitve virov CO₂ bi bilo treba zagotoviti popolnoma brezplačno dodeljevanje dovoljenj za emisije na podlagi tehnično izvedljivih meril, dokler ne bo mogoče dokazati, da se z novimi tehnologijami doseže znatno zmanjšanje emisij na finančno gospodaren način.

⁽¹⁴⁾ UL C 226, 16.7.2014, str. 28.

⁽¹⁵⁾ UL C 177, 11.6.2014, str. 88.

⁽¹⁶⁾ UL C 198, 10.7.2013, str. 56.

4.21 Prava končna rešitev za težave na področju podnebne in energetske politike so **inovacije**. EU in države članice ter drugi finančni akterji morajo odločno ukrepati in izkoristiti ta potencial ter podpreti tako uporabo novih tehnologij kot poskuse z bolj tveganimi prodornimi inovacijami. Brez pravih tehnoloških preskokov v številnih sektorjih ne bo mogoče uresničiti dolgoročnih ciljev. Za izvajanje teh inovacij je potreben konkurenčen industrijski sektor, ki se lahko prilagaja izzivom ter tako tudi ostane konkurenčen in osvaja nove trge. Ključni dejavnik za uspeh na tem področju je kakovostno usposabljanje. Gospodarske panoge, ki so specializirane za proizvodnjo opreme za nizkoogljično gospodarstvo, bi lahko prispevale h konkurenčnosti evropskega gospodarstva in zagotavljale lažji dostop do tovrstne opreme. V ta namen je treba združiti raziskovalne in podporne ukrepe.

4.22 Za soočanje z izzivi podnebnih sprememb in nadaljnje zagotavljanje zanesljive, varne in cenovno dostopne energije za vse državljane Evrope so potrebne spremembe navad in vedenja vseh akterjev. Ne glede na to, kakšno politično usmeritev bodo izbrali nosilci odločanja v EU, je njeno nemoteno **izvajanje odvisno od udeležbe** vseh zainteresiranih strani že v zgodnji fazi. Kot je omenjeno v točki 4.9, je pri tem pomembna vloga civilne družbe, kar EESO podpira.

4.23 **Najpomembnejše** vprašanje na področju podnebne politike pa je **mednarodno dogajanje**. Okvir politike, predstavljen v sporočilu, bi omogočal znatno zmanjšanje deleža emisij toplogrednih plinov EU na svetovni ravni, in sicer za 11 % glede na sedanjo raven. V skladu z ugotovitvami Mednarodne agencije za energijo bi celo z izvajanjem obstoječih politik dosegli 7-odstotno zmanjšanje do leta 2035. Evropa ima še posebno zgodovinsko odgovornost, da ukrepa glede podnebnih sprememb, vendar pa sama ne more znatno prispevati k omejitvi globalnega segrevanja na 2 stopinji Celzija. Ključna cilja politike EU sta sklenitev in učinkovito izvajanje daljnosežnega mednarodnega sporazuma. Če tega ne bo mogoče doseči, bo EU morala ponovno preučiti svoje politike. Hkrati bi bilo treba veliko večjo pozornost in več dejavnosti usmeriti v **prilagajanje** na podnebne spremembe, česar ne smemo več zanemarjati.

V Bruslju, 4. junija 2014.

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE
